

**הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני
חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים
2009 ו-2010), התשס"ט-2009**

פרק ח': תחבורה

**סעיף 29 – תיקון פקודת התעבורה בדבר אכיפת
חובת התשלום בנסיעה באוטובוס**

”ג) השרים כאמור בסעיף קטן (א) רשאים להחליט כי חוזה זיכיון לגבי קטע נוסף של כביש ארצי לישראל, לרבות הרחבה של חוזה זיכיון קיים, יחול רק לעניין אחזקתו, הפעלתו, שיפורו, או כל עניין אחר שיוחלט על ידי השרים.”

29. בפקודת התעבורה⁵⁰ –

תיקון פקודת
התעבורה

(1) אחרי סעיף 61א יבוא:

”פרק שישי: סדרי הסעה באוטובוס

כרטיסים 61. (א) לא ייסע אדם באוטובוס בקו שירות, אלא אם כן שילם מראש את דמי נסיעתו ובידו אישור על תשלום דמי הנסיעה, שהונפק באמצעות אחד מאמצעי הכירטוס שקבע המפקח על התעבורה לעניין זה (בפרק זה – כרטיס).

(ב) הנוסע יציג, לפי דרישה, את כרטיסו לפני כל נציג של בעל הרישיון להפעלת קו שירות באוטובוס, שהוסמך לעניין פרק זה לפי הוראות המפקח על התעבורה (בפרק זה – נציג בעל הרישיון), וימסור לו לפי דרישתו את הכרטיס.

חובת הזדהות 61. נוסע באוטובוס בקו שירות שלא הציג כרטיס לפי דרישה כאמור בסעיף 61(ב), חייב, לפי דרישת נציג בעל הרישיון, לזהות את עצמו לפניו על ידי תעודת זהות או תעודה מזהה אחרת, ולמסור את מענו.

הנוסע בלא כרטיס 61. (א) (1) הנוסע בלא כרטיס, וכן מי שאינו מציג או שאינו מוסר את כרטיסו לפי דרישה כאמור בסעיף 61(ב), חייב לשלם את דמי הנסיעה בעד המרחק שנסע לפי תעריף מוגדל שפרסם המפקח על התעבורה ברשומות, ובלבד שלא יעלה על 180 שקלים חדשים.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההסדרה הקיימת היום, שעיקרה במסגרת תקנות התעבורה, התשכ”א–1961 (להלן – תקנות התעבורה), איננה מספיקה ולא נעשה בה שימוש. הצורך בשיפור הסדרת האכיפה כנגד התחמקות נוסע מתשלום, מתגבר נוכח ההתפתחויות הצפויות בענף התחבורה הציבורית, וביניהן הכוונה להכניס לשימוש אוטובוסים מרובי קיבולת, שיופעלו על ידי זכיון פרטי. העלייה לאוטובוס מרובה קיבולת נעשית בו זמנית מכמה דלתות רחבות, והנוסעים אמורים לרכוש את כרטיס הנסיעה מראש ולא באוטובוס עצמו, כך שלנהג האוטובוס אין יכולת לפקח על הנכנסים לאוטובוס.

מוצע איפוא להקנות לנציג של בעל רישיון להפעלת קו שירות של אוטובוסים (להלן – בעל הרישיון), את הסמכות לדרוש מנוסע באוטובוס להציג לפניו את כרטיס נסיעתו ולמסור לו את הכרטיס, ואם אין בידו הנוסע כרטיס תקף המתאים לנסיעה או שאינו מציג או שאינו מוסר את כרטיסו לפי דרישת הנציג – לדרוש ממנו תעריף מוגדל בעבור אותה הנסיעה. התעריף המוגדל ייקבע בידי המפקח על התעבורה ויפורסם ברשומות, והוא לא יעלה על סכום של 180 שקלים חדשים.

ישראל. לפיכך, לכאורה, לא ניתן להטיל על בעל הזיכיון, במסגרת חוזה הזיכיון, את תחזוקתו והפעלתו של קטע נוסף מכביש חוצה ישראל שהוקם מתקציב המדינה, בתמורה לגביית אגרה.

מוצע להבהיר כי חוזה הזיכיון לגבי קטע נוסף של כביש חוצה ישראל, ובכלל זה הרחבה של חוזה זיכיון קיים כאמור בסעיף 3א לחוק כביש חוצה ישראל, יכול שיחול רק לעניין אחזקתו, הפעלתו, שיפורו או כל עניין אחר שיוחלט על ידי השרים. כך יהיה ניתן לאפשר, באמצעות בעל זיכיון, תחזוקה והפעלה של קטע מכביש חוצה ישראל שתוכנן ושנבנה טרם העברת הפעלתו אליו, תוך שמירה על רמת שירות גבוהה וכנגד אגרה המתאימה לכיסוי עלויות אלה.

סעיף 29 מוצע לתקן את פקודת התעבורה באופן שישפר את יכולתו של מפעיל קו שירות של אוטובוסים ציבוריים לאכוף את התשלום בעד כרטיס הנסיעה, במטרה להקטין את מספר הנוסעים המתחמקים מתשלום בעבור נסיעתם.

⁵⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ’ 173; ס”ח התשס”ז, עמ’ 430.

(2) המפקח על התעבורה רשאי לקבוע את התעריף המוגדל כאמור בפסקה (1), בשיעורים שונים בהתאם לנסיבות, וכן, לקבוע נסיבות שבהן יהא אדם פטור מתשלום התעריף המוגדל.

(3) הסכום האמור בפסקה (1) יעודכן ב-1 בינואר בכל שנה, לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון לעומת מדד חודש יולי 2008, ויעוגל לשקל החדש הקרוב; לענין זה, "המדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ב) התעורר ספק בדבר התחנה שבה עלה הנוסע לאוטובוס, יחושבו דמי הנסיעה מתחנת המוצא של האוטובוס.

(ג) התעריף המוגדל לפי סעיף זה ישולם לפי דרישה לנציג בעל הרישיון.

(ד) אין בתשלום התעריף המוגדל לפי סעיף זה כדי לגרוע מהאחריות הפלילית בשל נסיעה באוטובוס בקו שירות ללא כרטיס תקף, או בשל אי-הצגה או בשל אי-מסירה של כרטיס לפי דרישה כאמור בסעיף 61(ב);

(2) בסעיף 62, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) מי שעשה אחד מאלה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין:

(1) נסע באוטובוס בקו שירות ללא כרטיס תקף המתאים לנסיעתו, או שלא הציג או שלא מסר את הכרטיס לפי דרישה כאמור בסעיף 61(ב);

(2) לא שילם את התעריף המוגדל לפי הוראות סעיף 61ד"

תיקון חוק רשות התעופה האזרחית 30. בחוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה-2005⁵¹, בסעיף 9, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

התעופה האזרחית, התשס"ה-2005 (להלן – החוק), וזאת, במקום מינהל התעופה האזרחית שפעל עד אז.

בשנות פעילותה של הרשות הוכח שכדי שתוכל לעמוד בהצלחה בסטנדרטים הבינלאומיים המחייבים בעולם התעופה האזרחי-הבינלאומי, יש צורך בחיזוק עצמאותה. לצורך כך מונתה ועדה בין-משרדית (להלן – הוועדה), בראשותו של מנכ"ל משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, לבחינת הדרכים לחיזוק עצמאותה ומעמדה של הרשות, אשר הגישה את המלצותיה ביום 26 בינואר 2009 וקבעה בין השאר, שתקציב הרשות ינוהל ישירות על ידי מנהל הרשות מול אגף תקציבים במשרד האוצר בלא מעורבות משרד התחבורה.

ההסדר הקיים בסעיף 9 לחוק, ולפיו תקציב הרשות נקבע בתחום פעולה נפרד במסגרת תקציב משרד התחבורה, אינו מספיק לצורך החלת עצמאות תקציבית לרשות, שכן הוא יוצר תלות ממשית בין הרשות לבין משרד התחבורה, אשר לו סדרי עדיפות משלו.

על כן מוצע לתקן את סעיף 9 לחוק ולהוסיף לו את סעיף קטן (ב), הקובע הוראות מיוחדות לענין תקציב הרשות.

כן מוצע להטיל על נוסע באוטובוס ציבורי שלא הציג כרטיס לפי דרישת נציג בעל הרישיון כאמור, את החובה להזהרות לפני נציג בעל הרישיון על ידי תעודת זהות או תעודה מזהה אחרת ולמסור את מענו, וזאת במטרה לאפשר לבעל הרישיון לפעול כנגד אותו הנוסע באמצעים העומדים לרשות בעל הרישיון. הסמכויות האמורות יוקנו רק לנציג של בעל רישיון שהוסמך לכך לפי הוראות המפקח על התעבורה.

בצד הסדרת נושא התשלום כאמור, מוצע עוד כי נסיעה בלא כרטיס תקף המתאים לנסיעה, או אי-הצגה או אי-מסירה של הכרטיס לפי דרישת נציג בעל הרישיון כאמור, או אי-תשלום התעריף המוגדל כאמור, יהוו עבירה, ככל הפרה אחרת של הוראות פקודת התעבורה, והקנס בגין כל אחת מאותן עבירות יהיה הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

יצוין כי בעקבות התיקון המוצע יתוקנו גם תקנות התעבורה, כדי להתאימן לתיקון החקיקה.

סעיף 30 רשות התעופה האזרחית (להלן – הרשות) הוקמה כרשות במשרד התחבורה, מכוח חוק רשות

⁵¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 150.